

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціальний розвиток територіальних громад»

Рівень вищої освіти:	<u>другий(магістерський)</u>
Спеціальність:	<u>232 Соціальне забезпечення</u>
Освітня програма:	<u>Економіка соціального забезпечення</u>
Курс (рік навчання)	<u>2 (2)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>Обов'язкова</u>

Лектор курсу	Віра Костюк
Профайл лектора	https://ket.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/kostyuk-vira-stepanivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	econ_teor@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2133

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Формування у здобувачів вищої освіти системи фундаментальних знань теорії та практики соціального розвитку територіальних громад, здатності діяти соціально відповідально та свідомо
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">➤ розуміння сутності, природи, видів, категорій, еволюції, концепцій, моделей та рівнів соціального розвитку територіальних громад;➤ виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення територіальної громади;➤ виокремлювати актуальні соціальні проблеми та визначати їх структуру, взаємозв'язки чинників, проявів і наслідків на рівні територіальної громади.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">➤ ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами➤ ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).➤ ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.➤ ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).➤ ФК 3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціального забезпечення.➤ ФК 5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.➤ ФК 8. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги мало захищених категорій населення.➤ ФК 12. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">➤ ПРН 3. Володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності.➤ ПРН 5. Проектувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ.➤ ПРН 9. Організувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної допомоги.➤ ПРН 12. Виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення➤ ПРН 14. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.➤ ПРН 17. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ПРН 20. Визначати проблеми, тенденції розвитку, сучасний стан системи заходів з соціального захисту та соціального забезпечення учасників бойових дій, оцінки потреб громад у соціальних послугах на основі міжнародних та національних принципів і норм. ➤ ПРН 21. Демонструвати уміння вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей в системі заходів з соціального захисту та соціального забезпечення учасників бойових дій.
--	---

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Предмет і метод дисципліни «Соціальний розвиток територіальних громад	2/2	Предмет дисципліни «Соціальний розвиток територіальних громад». Підходи до визначення понять «соціальний розвиток» та «територіальна громада». Складові соціального розвитку. Визначення поняття «сталий розвиток». Основні завдання дисципліни «Соціальний розвиток територіальних громад». Зв'язок соціального розвитку з економічними дисциплінами та іншими науками. Поняття «якість життя». Соціальна справедливість і ефективність. Інструменти державного регулювання соціальним розвитком. Методи державного регулювання соціального розвитку. Критерії соціального розвитку. Рівень людського потенціалу суспільства. Соціальна справедливість як загальнолюдська соціальна регулятивна цінність. Соціальний розвиток суспільства як прогресивна тенденція. Стратегічні напрями соціального розвитку суспільства. Соціальна політика як необхідна складова соціального розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу, виявлення сутності, об'єктів, мети і завдань дисципліни «соціальний розвиток територіальних громад». Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 2. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку	4/4	Соціальні показники. Основні соціальні показники: ВВП на душу населення, прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата. Номінальна та реальна заробітна плата. Безробіття в Україні. Аналіз соціальної структури сучасного українського суспільства. Процес історичного розвитку соціальної структури. Теорії та концепції. Елементи соціальної структури. Структурні компоненти соціальної структури. Аналіз індексу людського розвитку регіонів України на основі використання вітчизняних та світових методик. Сутність людського розвитку. Основні показники для вирахування індексу людського розвитку. Методики розрахунку індексу людського розвитку. Показники, які характеризує індекс людського розвитку. Соціальні показники. Основні соціальні показники: ВВП на душу населення, прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата. Номінальна та реальна заробітна плата. Безробіття в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу, виявлення напрямків соціального розвитку. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6

		Аналіз соціальної структури сучасного українського суспільства Процес історичного розвитку соціальної структури. Теорії та концепції. Елементи соціальної структури. Структурні компоненти соціальної структури. Аналіз індексу людського розвитку регіонів України на основі використання вітчизняних та світових методик Сутність людського розвитку. Основні показники для вираження індексу людського розвитку. Методики розрахунку індексу людського розвитку. Показники, які характеризує індекс людського розвитку.		
Тема 3. Історія становлення і розвитку системи місцевого самоврядування в Україні*	2*/2*	<p>Поняття “територіальна громада”. Роль органів державного управління в реалізації муніципальної соціально-економічної політики. Взаємодія органів державного управління та місцевого самоврядування в реалізації муніципальної соціально-економічної політики. Головні перешкоди на шляху до ефективної реалізації муніципальної соціально-економічної політики. Поняття про пряме державне управління регіонами і місцеве самоврядування.</p> <p>Формування системи місцевого самоврядування в незалежній Україні. Реформа децентралізації і функціонування територіальних громад.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з існуючими видами місцевого самоврядування. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 4. Реалізація державної політики соціального розвитку в територіальних громадах** Topic 4. Implementation of the state policy of social development in territorial communities**	4**/4**	<p>Державна політика в сфері соціального захисту. Соціальний захист та соціальне забезпечення. Державні соціальні стандарти та нормативи. Соціальне страхування як механізм реалізації соціальної політики держави. Соціальна допомога та соціальні послуги. Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи. Державна політика у сфері культури. в Україні. Державна політика у сфері охорони здоров'я. Стан сфери охорони здоров'я в Україні. Ресурсне забезпечення системи охорони здоров'я.</p> <p>Освіта в Україні, стан та напрями реформування.</p> <p>State policy in the field of social protection. Social protection and social security. State social standards and norms. Social insurance as a mechanism for implementing the social policy of the state. Social assistance and social services. Pension provision in the context of reforming the domestic pension system. State policy in the field of culture. in Ukraine. State policy in the field of health care. The state of the healthcare sector in Ukraine. Resourcing of the health care system. Education in Ukraine, Status and Directions of Reform.</p>	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з моделями держави загального добробуту. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	6
Тема 5. Проблемні питання формування	2/2	Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика Сутність гуманітарного розвитку. Пріоритети і перспективи	Опрацювання лекційного матеріалу, детальне	6

єдиного соціального і гуманітарного простору в Україні		гуманітарної політики країни. Гуманітарний аудит та розробка і реалізації державних програм у гуманітарній сфері. Формування національної свідомості. Феномен української ідентичності. Поняття міжетнічної взаємодії. Спільне минуле – спільне майбутнє. Духовна єдність поліконфесійної країни. Вплив засобів масової інформації на формування національної свідомості. Моделі міжетнічної взаємодії в українському суспільстві. Теоретико-методологічні підходи до дослідження міжетнічної взаємодії. Міжетнічна взаємодія на прикладі поліетнічного міста. Моделі міжетнічної взаємодії в поліетнічному місті.	ознайомлення з моделями соціальної відповідальності. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Модульний контроль				10
Змістовий модуль 2				
Тема 6. Стратегічні та програмні документи соціально-економічного розвитку територіальної громади	2/2	Система стратегічних та програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади. Стратегія розвитку територіальної громади. План (програма) соціально-економічного розвитку територіальної громади. SWOT-аналіз – метод стратегічного планування, що базується на встановленні зв'язку між найхарактернішими для об'єднаної територіальної громади сильними і слабкими сторонами та зовнішніми можливостями і загрозами. Інші прогностичні і програмні документи (місцеві програми розвитку). Формування і реалізація прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади. Урахування схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з практикою формування різних стратегічних та програмних документів. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7
Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку	2/2	Соціальна діагностика як необхідний елемент механізму оцінювання державного управління у сфері соціальної політики. Поняття соціальної діагностики. Критерії соціальної діагностики. Соціальні показники розвитку. Структура процесу діагностики. Механізм державного управління у сфері соціальної політики на рівні регіону та держави. Засоби соціально-орієнтованого управління. Демографічний розвиток. Характеристика матеріального добробуту населення. Показники соціального благополуччя. Функції діагностики соціального розвитку в системі механізму державного управління. Зміст поняття "механізм державного управління". Механізм формування і реалізації державного управління. Функції	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з елементами діагностики соціального розвитку. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7

		діагностики соціального розвитку. Міжнародні показники соціального розвитку та їх застосування для соціальної діагностики Соціально-економічні показники соціального розвитку. Індекс людського розвитку. Індекс гуманітарного розвитку. Індекс людської бідності. Індекс неблагополуччя. Інтегральний показник соціально-економічної захищеності населення. Індекс добробуту. Аналіз процесів розширення населення за рівнем доходів.		
Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі державного управління	2/2	Соціальний моніторинг як вид соціальної діагностики Інформаційна база для оцінювання соціального розвитку. Соціальний моніторинг. Соціальна експертиза. Демографічний розвиток. Методика діагностики регіонального соціального розвитку Показники соціального розвитку. Показники фінансування соціальних галузей. Середня очікувана тривалість життя. Матеріальний добробут населення. Умови належного рівня освіти. Інтегральний індекс соціального розвитку.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з практикою соціального моніторингу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7
Модульний контроль				9
Всього за 1 семестр	20/20			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**проведення занять англійською мовою

Розподіл балів, присвоюваних здобувачам при вивченні дисципліни «Соціальний розвиток територіальних громад»

Поточний (модульний контроль)											Підсумковий контроль	Сума
	Змістовий модуль 1					Модульний контроль	Змістовий модуль 2			Модульний контроль		
	40 балів						30 балів					
	T1	T2	T3	T4	T5		T6	T7	T8			
Кількість балів за видами робіт, всього:	6	6	6	6	6	10	7	7	7	9	30	100
в т.ч.: активність на семінарських заняттях	4	4	4	4	4		4	4	4			
виконання самостійної роботи	2	2	2	2	2		3	3	3			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки презентацій, есе та самостійної роботи здобувача, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату. Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності УНУС» доступний за посиланням: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf
Політика щодо відвідування	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА:

Здобувачі повинні: активно працювати на практичних заняттях (брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатися до активних форм навчання, використовувати різноманітні джерела з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії). Пропущені практичні заняття відпрацьовуються.

Здобувачам рекомендується: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів. Також рекомендується мати на заняттях гаджети з доступом до мережі Інтернет. Викладач бере до уваги інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Здобувачам дозволяється: використовувати мобільні телефони під час аудиторних занять тільки у навчальних цілях (наприклад, для виконання розрахункових завдань, перегляду статистичних даних). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Рекомендована література

Базова

1. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку" / <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n11>
2. Sen A. Development as Freedom / A. Sen. – Oxford : Oxford University Press, 1999. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/978-1-137-28787-8_94
3. Соціальна економіка : конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 051 «Економіка» / уклад. Л. С. Ларка. – [електронне видання]. – Харків : НТУ «ХП», 2017. – 56 с.
4. Герасименко Г.В. Людський розвиток // Енциклопедія Сучасної України: електронна версія (веб-сайт) / гол. редкол.: І.М.Дзюба, М.Г.Железняк та ін.; НАН України, НТШ.Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=59918
5. Климанська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Львів : «Новий Світ-2000», 2020. – 318 с.
6. Приятельчук О.А. Формування концепції соціальної людини в сучасних економічних моделях / Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). №4, 2019.С.100-106
7. Billion Lives, Infinite possibilities the case for rights and choices https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/swop2023-english-230329-web_5.pdf
8. Приятельчук О.А. Скандинавський регіон світового господарства. Феномен соціалізації економіки : монографія. Київ : ВАДЕКС, 2019. 416 с.
9. Ткачук І. Людина в основі наукових досліджень вчених-економістів/ Ефективна економіка № 12, 2017.
10. Human Development Report 2021-2022/https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf

Допоміжна

11. Pinto, P., Hammond, D., Killelea, S., and Etchell, A. 2022. “The Paradox of Progress with Polarisation.” Background paper for Human Development Report 2021/2022, UNDP–HDRO, New York.
12. Косенкова Т.В. Домінанти соціально-економічного розвитку регіонів України. Соціальна економіка. 2018. Випуск 5. с. 26-36.
13. Сокур М.Б. Стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку України в умовах глобальних викликів. Соціальна економіка. 2020. Випуск 60. с. 38-46.
14. Аджемоглу Д., Робінсон Дж. Вузкий коридор. Держави, суспільства та доля свободи. К.: Наш формат, 2020. 520 с.
15. Дюфло Е., Банерджі А. Економіка бідності. Як звільнити світ від злиднів / пер. з англ. В. Плискіна. К.: Наш Формат, 2017. 312 с.
16. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект : колективна монографія / за ред. Е. Лібанової. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 356 с.
17. Бервено О.В. Броницький О.М. Стратегічні напрями подолання нерівності людського розвитку: міжнародний та регіональний аналіз. Інфраструктура ринку Випуск 42. 2020. С. 9-16
18. Людський потенціал підприємницької діяльності: навчальний посібник / за заг.ред. Н.Ю. Кубиній. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 172 с.
19. Балакірєва О.М. Економічна культура населення: соціологічний вимір / Роль економічної науки у суспільному розвитку: До 100-річчя НАН України : матеріали круглого столу (Київ, 22 листопада 2018 р.).– Електрон. дані. – К., 2018. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/docs/scc/9.pdf>
20. Резнік О. Динаміка патерналістських настанов в Україні: від ціннісного підґрунтя до раціоналізації соціоекономічного статусу. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Вип. 3(17). 2016. С. 331–339.

21. Бондаренко О. Сучасна «економічна людина» та цінності розвитку економічної культури: людиновимірність економічного розвитку.
http://eir.zp.edu.ua/bitstream/123456789/2963/1/Bondarenko_The%20modern_economic.pdf
22. Європейська програма роботи, 2020–2025: Спільні дії для міцнішого здоров'я. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021.
<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/345924/WHO-EURO-2021-1919-41670-59496-ukr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
23. Бреденкамп К., Далє Е., Дорошенко О., Джигир Ю., Хабіхт Я. та ін. (2022). Реформа фінансування системи охорони здоров'я в Україні: прогрес та майбутні напрями. Всесвітня організація охорони здоров'я. Європейське регіональне бюро і Світовий банк. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/366374>.
24. Шевчук Р. В. (2022). Проблеми реформування системи охорони здоров'я в сучасній Україні. Публічне урядування, (3 (31), 95-101. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-3\(31\)-13](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-3(31)-13)
25. Юрочко Т. Реформування та розвиток системи охорони здоров'я в Україні– Режим доступу:https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2019/04/Fin_11_Toronto_Ohorona_zdorovya.pdf
26. Гасюк І.Л., Баюк М.І. Критерії і індикатори соціально-економічного розвитку територіальних громад: вибір і застосування // Актуальні питання у сучасній науці. № 7(13).2023.С.139-150. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-139-150](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-139-150)
27. Тимечко Ірина. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритети розвитку: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». 2019. с. 7–8. ISBN 978-966-02-8971-0
28. Вторгнення рф в Україну має руйнівні наслідки: ООН про оцінку впливу війни на людей/<https://pon.org.ua/novyny/10457-vtrata-roboty-znyzhennia-rivnia-zhyttia-ta-psykhologichnogo-zdorovia-oon-pro-naslidky-viiny-v-ukraini.html> (дата звернення 08.08.2023)
29. Мешко Є., Гарасюк В. Розбудова системи якості медичної допомоги в громадах. <https://decentralization.gov.ua/news/16920>
30. Костюк В. С. Проблема нерівності в доступі до якісного медичного обслуговування та шляхи її вирішення // Збірник наукових праць УНУС. №97. Частина 2. С.177-188
31. Костюк В.С. Людський розвиток як мета і засіб подальшого руху в умовах невизначеності. // Економіка та суспільство. 2023. № 52. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2537> DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-21
32. Чернега І.І., Костюк В.С. Ревуцька А.О., Пархоменко Л.А. Соціальний розвиток територіальних громад: воєнний та післявоєнний періоди // Наука і техніка сьогодні. №10(24).2023. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10\(24\)-156-168](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10(24)-156-168)
33. Чернега І.І., Нестерчук Ю.О., Бленда Н.О., Жарун О.В., Костюк В.С. Вплив лідерства на процес управління соціально-трудовими відносинами в інституціональному середовищі розвитку підприємництва в контексті економічної безпеки бізнесу // Актуальні питання у сучасній науці. №8(14).2023. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8\(14\)-150-162](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-8(14)-150-162)
34. Костюк В. С., Безпаленко О. В., Костюк А. Я. Економічна функція сімейних домогосподарств в новій економіці / Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2021. - №4. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-4-7185>
35. Бурляй А.П., Костюк В.С., Смолій Л.В., Осіпова А.А. Сучасні теорії економічного розвитку:соціальні аспекти // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2021. № 98. Ч. 2. С.211-221.
36. Костюк В.С. Міжнародна міграція робочої сили та її вплив на людський розвиток. // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2022. № 99. Ч. 2. С.223-231.
37. Костюк В.С. Теорія людського розвитку як методологічна основа класифікації країн світу. // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2022. № 100. Ч. 2. С.391-401.
38. Костюк В.С., Ревуцька А.О., Пархоменко Л.А., Фротер О.С. Охорона здоров'я як пріоритет соціального розвитку територіальних громад // Актуальні питання у сучасній науці. №9(15).2023. [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9\(15\)-45-58](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-9(15)-45-58)

Інформаційні ресурси

Наукові ресурси:

1. Бібліотечний інформаційно-освітній портал
2. Віртуальна електронна бібліотека – ВВМ. URL: <http://www.velib.com/>
3. Електронні каталоги бібліотек України. URL: <http://e-catalog.name/>
4. Електронна бібліотека Lib.com.ua. URL: <http://www.lib.com.ua/>
5. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Українська бібліотека – «Джерело». URL: <http://ukrlib.com/>
7. Google Scholar — пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>

Ресурси органів державної влади:

1. Президент України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua>.
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Національний Банк України: офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. URL: <http://me.kmu.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Інтернет-ресурси:

1. Financial Times <http://ft.com>
2. Business Week www.businessweek.com
3. The Economist www.economist.com
4. Європейський союз www.europe.eu.int
5. Міжнародний валютний фонд www.imf.org
6. Світовий банк www.worldbank.org <http://www.worldbank.org/>